

חוברת תרגול

🕎 אור מבפנים – ערכת חנוכה

מסלול: 🟣 תיכון · רגיל

יצרה: רוית ראש בן ישי

שם: _____ כיתה: _____

🧭 איך עובדים עם החוברת?

- 📖 קוראים את דף התזכורת.
- 🌱 שלב א' – מזהים ומתאימים · 🌿 שלב ב' – מבינים ובוחרים · 🌳 שלב ג' – מיישמים וכותבים.
- 🔁 חזרה מסכמת ו־✅ בדיקה עצמית בסוף.
- 🎮 רוצים עוד? המשחקים באתר: chanuka-or-mibifnim.sites.tab.bot

📖 תזכורת – מה למדנו?

🕎 חנוכה – עובדות, מצוות ומנהגים

- 📅 מתי? מכ"ה בכסלו, שמונה ימים (החג נמשך אל תוך חודש טבת).
- 🔥 שני ניסים: נצחון ה"מעטים מול הרבים", ונס פך השמן – שמן טהור שהספיק ליום אחד דלק שמונה ימים, עד שהוכן שמן חדש.
- 🏷️ למה "חנוכה"? על שם חנוכת המקדש והמזבח מחדש אחרי הטיהור. יש גם פירוש מסורתי משעשע: "חנו־כ"ה" – נחו מהמלחמה בכ"ה בכסלו.
- 🕯️ מדליקים נרות שמונה לילות, ומוסיפים נר בכל ערב
- זכר לנס השמן; "מוסיף והולך" – האור רק גדל

💡 ניבי אור וחושך

- ניב הוא צירוף מילים קבוע שמשמעותו שונה מהמשמעות המילולית: מי ש"ראה אור" לא בהכרח ראה מנורה 😉. בחנוכה – חג האורים – נצא לצוד ניבים של אור ושל חושך .
- 🎯 המשימה: בסיפור מסתתרים ניבים. לחצו על כל ניב שמצאתם. מצאתם את כולם? אלופות ואלופים!
- מצאתם 0 ניבים מתוך ?
- 👀 הראו לי את כל הניבים
- היה נחמד, קיבל בחיוך

💛 קיר מחמאות וכרטיסים להדפסה

- נר אחד מדליק נר אחר – והאור של הראשון לא קטֵן. כך גם מחמאה: כשמחמיאים, האור שלנו לא נגמר, והוא מתפשט בכל הכיתה. בחנוכה נדליק שמונה ערבים של מחמאות .
- 💬 מחמאה טובה היא ספציפית ("איך שהסברת לי את התרגיל בסבלנות"), כנה , ומתמקדת ב מאמץ ובאופי – לא רק במראה או בציון.
- כתבו מחמאה לחבר או לחברה (בלי פגיעה, בלי בדיחות על חשבון אחרים), ולחצו "הדליקו". כל מחמאה מדליקה להבה על הקיר. מתאים להקרנה בכיתה!
- למי? המחמאה: 🔥 הדליקו
- רעיון מהיר: 🔄 עוד רעיון

✍️ האור שלי בכיתה – דף כתיבה

- כל אחת ואחד מביאים לכיתה אור אחר: חיוך, רעיון, עזרה, הומור, שקט. בפעילות הזו כותבים על האור שלנו – ועל האור שאחרים מביאים.
- בחרו נוסח: 👧 בלשון נקבה 👦 בלשון זכר 🌈 בלשון כוללת
- שם: _____ כיתה: _____
- יצרה: רוית ראש בן ישי
- 🖨️ הדפסת דף הכתיבה

🔦 אור מבפנים – 8 לילות, 8 פעילויות

- 📌 לכל לילה: מטרה, פעילות לכיתה (לפי המסלול שבחרתם) ופעילות קצרה ל חדר המורים . 10–15 דקות בכל יום.
- 🕯️ לילה 1 אור ראשון – מי אני?
- מגלים שבכל אחת ואחד יש אור משלו.
- ציור "הנר שלי": בתוך הלהבה – 3 תכונות טובות שלי.
- "כרטיס זהות של אור": ערך, כישרון וחלום אחד שלי; שיתוף בזוגות.

📚 סיפור חנוכה בשיעורים – 4 חלקים

- סיפור החג בארבעה חלקים קצרים ומנוקדים – חלק אחד בכל שיעור, ואחריו דף עבודה מקורי. מתאים לכיתות א'–ד', וגם לקריאה בקול (🔊 במסלול חנ"מ).
- שֵׁם: _____
- מי שלט אז בארץ ישראל?
- מה אסר המלך אנטיוכוס? כתבו שני דברים.
- איך הרגישו היהודים? ומה שמרו בלב?

📖 החנוכייה עם הקנה העקום

- סיפור מקורי על חנוכייה משפחתית, על מסורת שעוברת מדור לדור – ועל אור שלם גם כשמשהו לא מושלם.
- לְאַלָּה יֵשׁ סַבָּא אֶחָד וַחֲנֻכִּיָּה אַחַת מְיֻחֶדֶת.
- הַחֲנֻכִּיָּה שֶׁל סַבָּא שָׁאוּל עֲשׂוּיָה נְחֹשֶׁת, וְאֶחָד הַקָּנִים שָׁלָה עָקֹם.
- "לָמָּה הוּא עָקֹם?" שָׁאֲלָה אַלָּה.
- "כְּשֶׁעָלִינוּ לָאָרֶץ, הַחֲנֻכִּיָּה נָפְלָה מֵהַמִּזְוָדָה," צָחַק סַבָּא. "אֲבָל הַקָּנֶה הָעָקֹם עוֹד מֵאִיר. בְּדִיּוּק כְּמוֹ כֻּלָּם."

🧭 פנים מול חוץ – מה מדליק אותי מבפנים?

- 📜 "נר ה' נשמת אדם" (משלי כ, כז) – בכל אדם יש אור פנימי ייחודי. 📜 "אם אין אני לי, מי לי?" (משנה, אבות א, יד).
- לכל אחת ואחד יש "נר פנימי": מה שאנחנו אוהבים, מה שחשוב לנו, מי שאנחנו. לפעמים חברים אומרים "בואו נעשה כמו כולם" – ולפעמים זה טוב, ולפעמים זה לא מתאים לנו.
- כתבו 3 דברים שאני אוהב/ת גם אם אף אחד אחר לא אוהב.
- מה אני עושה כשמישהו מבקש ממני לעשות משהו שלא נעים לי?
- ציירו "מגן אור" – מה שומר על הנר שלי?

🔍 מאי חנוכה? – עיון ודיון

- " מאי חנוכה? " – "מהי חנוכה?" (תלמוד בבלי, שבת כא ע"ב). שאלה פשוטה לכאורה – אבל כשקוראים את המקורות, מגלים שהם מדגישים ניסים שונים. איזה נס הוא המרכזי?
- תפילת "על הניסים" (בתפילה ובברכת המזון)
- התלמוד, מסכת שבת כא ע"ב
- "מסרת גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים"
- "נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים"

🕯️ ברכות הדלקת הנרות – דף להדפסה

- מדליקים אחרי שמציבים את הנרות. בלילה הראשון מברכים שלוש ברכות, ובשאר הלילות – שתי הראשונות.
- בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה.
- בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָשָׂה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה.
- בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן בִּלְבַד: בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה.
- ✨ אחרי ההדלקה נוהגים לומר "הנרות הללו" ולשיר "מעוז צור".

🃏 קלפי אור – 16 קלפי שיח

- 16 קלפים בחמישה נושאים: גבורה, אור, ניסים, אומץ ותודה. מקרינים קלף, חושבים בשקט דקה, ומשתפים בזוגות או במליאה. תמיד מותר לדלג.
- ➡ הקודם הבא ⬅ 🎲 קלף אקראי
- מי בשבילך גיבור או גיבורה של היום – ולמה?
- מתי עשית משהו אמיץ, גם אם אף אחד לא ראה?
- מה ההבדל בין חוזק בגוף לחוזק בלב?

🎲 סביבון של רגשות

- לחצו "סובבו" ✨
- 🖨️ הדפסת הקלפים
- 🎓 למורה: מתאים לקבוצות קטנות, לשיחה אישית או לשעה פרטנית. מקשיבים בלי לתקן, מודים על השיתוף, ולא לוחצים לשתף. אם עולה תוכן מדאיג – ממשיכים בשיחה אישית.

🧩 התשבץ הגדול ותפזורת אור

- הקלידו אות בכל משבצת. מאוזן – קוראים מימין לשמאל; מאונך – מלמעלה למטה. אותיות סופיות כותבים כאן כרגילות (ם→מ, ן→נ, ך→כ...). לחיצה על הגדרה מסמנת את המילה.
- 🟡 במסלול היסודי – תשבץ קטן וידידותי. 🎯
- 🔴 במסלול חט"ב/תיכון – התשבץ הגדול (24 מילים).
- ✅ בדיקה 💡 גילוי אות 👀 פתרון מלא 🧹 ניקוי
- מצאו את המילים: לחצו על האות הראשונה ואז על האות האחרונה של המילה. המילים מוסתרות מימין לשמאל ומלמעלה למטה. המילים מוסתרות גם באלכסון!

🕯️ מדליקים את החנוכייה – משחק להקרנה

- ענו נכון – ונר נדלק! שמונה תשובות נכונות = חנוכייה מוארת כולה. אין שעון, אין לחץ: טעיתם? מקבלים רמז ומנסים שוב. מתאים להקרנה – כל הכיתה עונה יחד.

🃏 משחק הזיכרון של חנוכה

- הפכו שני קלפים. מצאתם זוג מתאים? הוא נשאר פתוח! (תמונה ומילה) (ניב ומשמעותו) (מושג והסבר) אפשר לשחק בכיתה בשתי קבוצות – כל זוג = נקודה.
- זוגות: 0 · ניסיונות: 0

🎞️ מצגת קצרה – אור מבפנים

- 10 שקופיות לפתיחת שיעור. ניווט: חצים במקלדת או בכפתורים. מסך מלא – בכפתור.
- ערכת חנוכה – עובדות, ניבים, מחמאות, חוסן ומשחקים
- כ"ה בכסלו · 8 ימים · נמשך אל תוך טבת
- גזרות על לימוד ומצוות → מרד החשמונאים ממודיעין → ניצחון "מעטים מול רבים"
- שמן ליום אחד – דלק שמונה ימים

🗓️ מערכי שיעור – 45 דקות

- בחרו מסלול בראש העמוד – יוצג המערך המתאים. בסוף: מפגש קצר לחדר המורים.
- מצגת קצרה (שקופיות 1–5) + שאלה: מה אתם יודעים על חנוכה?
- "מדליקים את החנוכייה" במליאה – כל תשובה נכונה מדליקה נר.
- "החנוכייה עם הקנה העקום" (מנוקד) + 3 שאלות לשיחה.
- דף "האור שלי בכיתה" או כרטיסי מחמאה לגזירה.

🌱 שלב א' – מזהים ומתאימים

תרגיל 1: 🔗 התאמת ניבי אור וחושך

✏️ כתבו ליד כל פריט את האות של בן הזוג המתאים.

פריט	האות	בן הזוג
1. מאפלה לאורה	____	א. הבהיר נושא עמום
2. עולמו חשך עליו	____	ב. קשה או מבהיל במיוחד
3. שם חושך לאור	____	ג. ניחוש פרוע
4. אור לגויים	____	ד. דוגמה ומופת לאחרים
5. באור חיובי	____	ה. ממצב קשה למצב טוב
6. ראה את האור	____	ו. הציג רע כאילו הוא טוב
7. ירייה באפלה	____	ז. מוצג כטוב וראוי
8. שפך אור על	____	ח. הבין סוף־סוף
9. מחשיך עיניים	____	ט. התייאש מאוד
10. באור הזרקורים	____	י. במרכז תשומת הלב הציבורית

תרגיל 2: 🗂️ מוסיף אור או מכבה?

✏️ מיינו את המילים ממאגר המילים לטבלה.

מאגר מילים: ללעוג למנהג של משפחה אחרת · להגיד ביקורת בגוף ראשון ובכבוד · לדבר בגלוי על פחד ולבקש עזרה · להתנדב לחלוקת סלי מזון לפני החג · לוותר על נוחות כדי לעזור · לחקות טרנד כדי להשתייך · לבקר מורה בפני כל הכיתה · להתווכח על דעה פוליטית בכיתה · לפרסם תמונה מאירוע משפחתי · להצטרף לחרם שקט על בן כיתה · לשתף פוסט שקרי כי הוא "מצחיק" · להשתמש בחוש הומור כדי להפיג מתח · לשתוק מול השפלה ברשת · לחגוג הצלחה של חברה שאינה שלי

💡 מוסיף אור	🌑 מכבה אור	⚖️ תלוי איך

🌿 שלב ב' – מבינים ובוחרים

תרגיל 3: ❓ חידון חנוכה

✏️ הקיפו את התשובה הנכונה.

1. "רבים ביד מעטים" – מאיזו תפילה הביטוי?

א. על הניסים　ב. אשרי　ג. שמע ישראל　ד. הלל

2. לפי בית הלל, איך מדליקים במהלך החג?

א. מוסיפים נר בכל ערב – מוסיף והולך　ב. שמונה בכל ערב

ג. מתחילים בשמונה ופוחתים　ד. נר אחד בכל ערב

3. מה הנימוק לשיטת בית הלל?

א. כי כך חסכוני　ב. כנגד שבטי ישראל　ג. מעלין בקודש ואין מורידין　ד. כנגד פרי החג

4. איזה פסוק מן ההפטרה של שבת חנוכה מבטא שהניצחון אינו רק בכוח?

א. לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי　ב. נחמו נחמו עמי　ג. קומי אורי כי בא אורך

ד. שמע בני מוסר אביך

5. מה עמד במרכז המאבק בין החשמונאים לבין השלטון ההלניסטי?

א. ויכוח על מסים בלבד　ב. הזכות לשמור על זהות, אמונה ודרך חיים

ג. מחלוקת בין ערים יווניות　ד. מאבק על נמל

6. מה פירוש "הלניזם"?

א. תרבות יוונית שהתפשטה במזרח אחרי כיבושי אלכסנדר　ב. שפה עברית עתיקה

ג. שם של צבא　ד. סוג של מאכל

7. לפי התלמוד, מתי מצוות ההדלקה מתחילה?

א. בחצות היום　ב. משתשקע החמה – מהשקיעה (ויש הנוהגים בצאת הכוכבים)

ג. בזריחה　ד. בחצות הלילה

8. "נר איש וביתו" – מה המשמעות?

א. רק האב מדליק　ב. כל אדם מדליק שמונה בכל לילה　ג. רק בבית הכנסת

ד. די בנר אחד לכל בית בכל לילה (עיקר המצווה)

9. מה הקשר בין מגילת אנטיוכוס / ספרי המכבים לחג?

א. הם ספרי התנ"ך ב. הם מקורות היסטוריים וספרותיים לסיפור המרד

ג. הם הלכות פסוקות ד. הם תפילות לחג

10. לפי ההיסטוריונים, בערך באיזו שנה טוהר המקדש?

א. 586 לפני הספירה ב. 70 לספירה ג. כ־164 לפני הספירה ד. 1948

11. מה ההבדל בין "עיקר המצווה" ל"מהדרין מן המהדרין"?

א. אין הבדל ב. עיקר: שמונה נרות ג. עיקר: נר לבית; המהדרין: מוסיפים נר בכל לילה

ד. המהדרין מדליקים פחות

12. איזה רעיון פנימי מבטא הביטוי "נר ה' נשמת אדם" (משלי כ, כז)?

א. רק חכמים מאירים ב. האור תלוי במזל ג. הנר מסוכן ד. בכל אדם יש אור פנימי

תרגיל 4: מסבירים במילים שלנו

✏️ לכל שאלה כתובה התשובה הנכונה. הסבירו במשפט אחד או שניים למה היא נכונה.

1. "רבים ביד מעטים" – מאיזו תפילה הביטוי? ← התשובה: על הניסים. למה?

_____

_____

2. לפי בית הלל, איך מדליקים במהלך החג? ← התשובה: מוסיפים נר בכל ערב – מוסיף והולך. למה?

_____

_____

3. מה הנימוק לשיטת בית הלל? ← התשובה: מעלין בקודש ואין מורידין. למה?

_____

_____

4. איזה פסוק מן ההפטרה של שבת חנוכה מבטא שהניצחון אינו רק בכוח? ← התשובה: לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי. למה?

_____

_____

🌳 שלב ג׳ – מיישמים וכותבים

תרגיל 5: 🪜 מה קודם? סדר הדברים

✏️ כתבו בכל ריבוע את מספר השלב לפי הסדר הנכון.

1. מהלך ההיסטוריה

☐	גזרות אנטיוכוס הרביעי
☐	כיבושי אלכסנדר מוקדון והתפשטות ההלניזם
☐	קביעת ימי החנוכה
☐	עצמאות מדינית חשמונאית
☐	המרד החשמונאי וטיהור המקדש (כ־164 לפנה"ס)
☐	שלטון בית סלווקוס בארץ ישראל

2. בניית טיעון: "זהות מול לחץ חיצוני"

☐	מסכמים בשאלה פתוחה
☐	מזהים את הערך הפנימי שבסכנה
☐	בוחנים עמדות שונות בהגינות
☐	מנסחים עמדה אישית מנומקת
☐	מציגים את הדילמה
☐	מתארים את הלחץ החיצוני

3. שיח אמיתי בחדר המורים

☐	זיהוי צורך אחד של הצוות
☐	הדלקת נר משותפת וסיום
☐	התחייבות למעשה קטן
☐	סבב "מה שלומי באמת" במילה אחת
☐	שיתוף ברגע של אור מהשבוע
☐	עצירה ונשימה משותפת

תרגיל 6: 🚨 קלפי שיח – אור פנימי

✏️ ענו בכתב על הכרטיסים.

1. (🔦 זהות ואור פנימי) מה המשמעות של "אור פנימי" בעיניך – אמונה, ערכים, כישרון?

2. (🔦 זהות ואור פנימי) האם הזהות שלי נבנית מבפנים או מבחוץ?

3. (🌍 העולם שבחוץ) רשתות חברתיות: מקור השראה או מקור לחץ?

4. (🌍 העולם שבחוץ) האם אפשר ללמוד מתרבות אחרת בלי לאבד את שלי?

5. (🕯️ חוסן ותקווה) מה מחזיק אותך בתקופה של אי־ודאות?

6. (🕯️ חוסן ותקווה) איך מוסיפים אור כשמסביב חשוך?

תרגיל 7: ✍️ אתגרי כתיבה

✏️ בחרו לפחות שניים וכתבו תשובה מלאה.

1. איזה נס מרכזי בעיניכם – הניצחון או השמן? נמקו.

2. כתבו משפט מחיי הכיתה עם ניב של אור וניב של חושך.

3. בחרו פריט מ"תלוי איך" והסבירו מתי הוא מוסיף אור ומתי מכבה.

4. כתבו בשלושה משפטים את סיפור החג לפי הסדר.

5. איזו שאלה הייתם מוסיפים לחבילה?

🔁 חזרה מסכמת

שאלות מכל הנושאים – בלי להציץ בחוברת!

1. לפי התלמוד, מתי מצוות ההדלקה מתחילה?

א. בחצות הלילה ב. משתשקע החמה – מהשקיעה (ויש הנוהגים בצאת הכוכבים)

ג. בחצות היום ד. בזריחה

2. מה עמד במרכז המאבק בין החשמונאים לבין השלטון ההלניסטי?

א. מחלוקת בין ערים יווניות ב. מאבק על נמל

ג. הזכות לשמור על זהות, אמונה ודרך חיים ד. ויכוח על מסים בלבד

3. מה פירוש "הלניזם"?

א. שם של צבא ב. שפה עברית עתיקה

ג. תרבות יוונית שהתפשטה במזרח אחרי כיבושי אלכסנדר ד. סוג של מאכל

4. לפי בית הלל, איך מדליקים במהלך החג?

א. מוסיפים נר בכל ערב – מוסיף והולך ב. מתחילים בשמונה ופוחתים

ג. נר אחד בכל ערב ד. שמונה בכל ערב

5. "נר איש וביתו" – מה המשמעות?

א. די בנר אחד לכל בית בכל לילה (עיקר המצווה) ב. רק בבית הכנסת

ג. כל אדם מדליק שמונה בכל לילה ד. רק האב מדליק

6. לפי ההיסטוריונים, בערך באיזו שנה טוהר המקדש?

א. 586 לפני הספירה ב. 1948 ג. כ־164 לפני הספירה ד. 70 לספירה

7. איזה רעיון פנימי מבטא הביטוי "נר ה' נשמת אדם" (משלי כ, כז)?

א. האור תלוי במזל ב. הנר מסוכן ג. רק חכמים מאירים ד. בכל אדם יש אור פנימי

8. מה הנימוק לשיטת בית הלל?

א. כי כך חסכוני ב. מעלין בקודש ואין מורידין ג. כנגד פרי החג ד. כנגד שבטי ישראל

✍️ משפט משלי

✏️ כתבו משפט אחד שמשתמש בשני הפריטים יחד.

1. עולמו חשך עליו + התייאש מאוד

2. ראה את האור + הבין סוף־סוף

3. אור לגויים + דוגמה ומופת לאחרים

4. ירייה באפלה + ניחוש פרוע

✅ בדיקה עצמית

סמנו ✔ בעמודה המתאימה:

נושא	😀 אני יודע/ת	🙂 כמעט	🤔 צריך עוד תרגול
🕎 חנוכה – עובדות, מצוות ומנהגים			
💡 ניבי אור וחושך			
💛 קיר מחמאות וכרטיסים להדפסה			
✍️ האור שלי בכיתה – דף כתיבה			
🔦 אור מבפנים – 8 לילות, 8 פעילויות			
📚 סיפור חנוכה בשיעורים – 4 חלקים			
📖 החנוכייה עם הקנה העקום			
🧭 פנים מול חוץ – מה מדליק אותי מבפנים?			
🔍 מאי חנוכה? – עיון ודיון			
🕯️ ברכות הדלקת הנרות – דף להדפסה			
🃏 קלפי אור – 16 קלפי שיח			
🎲 סביבון של רגשות			
🧩 התשבץ הגדול ותפזורת אור			
🕯️ מדליקים את החנוכייה – משחק להקרנה			
🃏 משחק הזיכרון של חנוכה			
🎞️ מצגת קצרה – אור מבפנים			
🗓️ מערכי שיעור – 45 דקות			

💭 מה למדתי? מה עדיין קשה לי?

🔑 **מפתח תשובות למורה – תיכון · רגיל**

🌱 שלב א' – מזהים ומתאימים

תרגיל 1: 🔗 התאמת ניבי אור וחושך

פריט	האות	בן הזוג
1. מאפלה לאורה	ה	א. הבהיר נושא עמום
2. עולמו חשך עליו	ט	ב. קשה או מבהיל במיוחד
3. שם חושך לאור	ו	ג. ניחוש פרוע
4. אור לגויים	ד	ד. דוגמה ומופת לאחרים
5. באור חיובי	ז	ה. ממצב קשה למצב טוב
6. ראה את האור	ח	ו. הציג רע כאילו הוא טוב
7. ירייה באפלה	ג	ז. מוצג כטוב וראוי
8. שפך אור על	א	ח. הבין סוף־סוף
9. מחשיך עיניים	ב	ט. התייאש מאוד
10. באור הזרקורים	י	י. במרכז תשומת הלב הציבורית

תרגיל 2: 🗂️ מוסיף אור או מכבה?

💡 מוסיף אור	🌑 מכבה אור	⚖️ תלוי איך
להגיד ביקורת בגוף ראשון ובכבוד	ללעוג למנהג של משפחה אחרת	לחקות טרנד כדי להשתייך
לדבר בגלוי על פחד ולבקש עזרה	להצטרף לחרם שקט על בן כיתה	לבקר מורה בפני כל הכיתה
להתנדב לחלוקת סלי מזון לפני החג	לשתף פוסט שקרי כי הוא "מצחיק"	להתווכח על דעה פוליטית בכיתה
לוותר על נוחות כדי לעזור	לשתוק מול השפלה ברשת	לפרסם תמונה מאירוע משפחתי
לחגוג הצלחה של חברה שאינה שלי		להשתמש בחוש הומור כדי להפיג מתח

🌿 שלב ב' – מבינים ובוחרים

תרגיל 3: ❓ חידון חנוכה

1. "רבים ביד מעטים" – מאיזו תפילה הביטוי?
✔ א. על הניסים

2. לפי בית הלל, איך מדליקים במהלך החג?
✔ א. מוסיפים נר בכל ערב – מוסיף והולך

3. מה הנימוק לשיטת בית הלל?
✔ ג. מעלין בקודש ואין מורידין

4. איזה פסוק מן ההפטרה של שבת חנוכה מבטא שהניצחון אינו רק בכוח?
✔ א. לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי

5. מה עמד במרכז המאבק בין החשמונאים לבין השלטון ההלניסטי?

✔ ב. הזכות לשמור על זהות, אמונה ודרך חיים

6. מה פירוש "הלניזם"?

✔ א. תרבות יוונית שהתפשטה במזרח אחרי כיבושי אלכסנדר

7. לפי התלמוד, מתי מצוות ההדלקה מתחילה?

✔ ב. משתשקע החמה – מהשקיעה (ויש הנוהגים בצאת הכוכבים)

8. "נר איש וביתו" – מה המשמעות?

✔ ד. די בנר אחד לכל בית בכל לילה (עיקר המצווה)

9. מה הקשר בין מגילת אנטיוכוס / ספרי המכבים לחג?

✔ ב. הם מקורות היסטוריים וספרותיים לסיפור המרד

10. לפי ההיסטוריונים, בערך באיזו שנה טוהר המקדש?

✔ ג. כ־164 לפני הספירה

11. מה ההבדל בין "עיקר המצווה" ל"מהדרין מן המהדרין"?

✔ ג. עיקר: נר לבית; המהדרין: מוסיפים נר בכל לילה

12. איזה רעיון פנימי מבטא הביטוי "נר ה' נשמת אדם" (משלי כ, כז)?

✔ ד. בכל אדם יש אור פנימי

תרגיל 4: מסבירים במילים שלנו

1. "רבים ביד מעטים" – מאיזו תפילה הביטוי? ← התשובה: על הניסים. למה?

💡 הביטוי מתוך "על הניסים".

2. לפי בית הלל, איך מדליקים במהלך החג? ← התשובה: מוסיפים נר בכל ערב – מוסיף והולך. למה?

💡 בית הלל: מוסיף והולך; כך נוהגים.

3. מה הנימוק לשיטת בית הלל? ← התשובה: מעלין בקודש ואין מורידין. למה?

💡 כך מבואר בתלמוד הבבלי, מסכת שבת כא ע"ב.

4. איזה פסוק מן ההפטרה של שבת חנוכה מבטא שהניצחון אינו רק בכוח? ← התשובה: לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי. למה?

💡 זכריה ד, ו.

🌳 שלב ג' – מיישמים וכותבים

תרגיל 5: 🪜 מה קודם? סדר הדברים

1. מהלך ההיסטוריה

3	גזרות אנטיוכוס הרביעי
1	כיבושי אלכסנדר מוקדון והתפשטות ההלניזם
5	קביעת ימי החנוכה
6	עצמאות מדינית חשמונאית
4	המרד החשמונאי וטיהור המקדש (כ־164 לפנה"ס)
2	שלטון בית סלווקוס בארץ ישראל

2. בניית טיעון: "זהות מול לחץ חיצוני"

6	מסכמים בשאלה פתוחה
3	מזהים את הערך הפנימי שבסכנה
4	בוחנים עמדות שונות בהגינות
5	מנסחים עמדה אישית מנומקת
1	מציגים את הדילמה
2	מתארים את הלחץ החיצוני

3. שיח אמיתי בחדר המורים

4	זיהוי צורך אחד של הצוות
6	הדלקת נר משותפת וסיום
5	התחייבות למעשה קטן
2	סבב "מה שלומי באמת" במילה אחת
3	שיתוף ברגע של אור מהשבוע
1	עצירה ונשימה משותפת

תרגיל 6: 🎴 קלפי שיח – אור פנימי

1. (🔦 זהות ואור פנימי) מה המשמעות של "אור פנימי" בעיניך – אמונה, ערכים, כישרון?

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

2. (🔦 זהות ואור פנימי) האם הזהות שלי נבנית מבפנים או מבחוץ?

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

3. (🌍 העולם שבחוץ) רשתות חברתיות: מקור השראה או מקור לחץ?

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

4. (🌍 העולם שבחוץ) האם אפשר ללמוד מתרבות אחרת בלי לאבד את שלי?

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

5. (🕯️ חוסן ותקווה) מה מחזיק אותך בתקופה של אי־ודאות?

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

6. (🕯️ חוסן ותקווה) איך מוסיפים אור כשמסביב חשוך?

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

תרגיל 7: ✍️ אתגרי כתיבה

1. איזה נס מרכזי בעיניכם – הניצחון או השמן? נמקו.

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

2. כתבו משפט מחיי הכיתה עם ניב של אור וניב של חושך.

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

3. בחרו פריט מ"תלוי איך" והסבירו מתי הוא מוסיף אור ומתי מכבה.

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

4. כתבו בשלושה משפטים את סיפור החג לפי הסדר.

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

5. איזו שאלה הייתם מוסיפים לחבילה?

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

🔁 חזרה מסכמת

1. לפי התלמוד, מתי מצוות ההדלקה מתחילה?

✔ ב. משתשקע החמה – מהשקיעה (ויש הנוהגים בצאת הכוכבים)

2. מה עמד במרכז המאבק בין החשמונאים לבין השלטון ההלניסטי?

✔ ג. הזכות לשמור על זהות, אמונה ודרך חיים

3. מה פירוש "הלניזם"?

✔ ג. תרבות יוונית שהתפשטה במזרח אחרי כיבושי אלכסנדר

4. לפי בית הלל, איך מדליקים במהלך החג?

✔ א. מוסיפים נר בכל ערב – מוסיף והולך

5. "נר איש וביתו" – מה המשמעות?

✔ א. די בנר אחד לכל בית בכל לילה (עיקר המצווה)

6. לפי ההיסטוריונים, בערך באיזו שנה טוהר המקדש?

✔ ג. כ־164 לפני הספירה

7. איזה רעיון פנימי מבטא הביטוי "נר ה' נשמת אדם" (משלי כ, כז)?

✔ ד. בכל אדם יש אור פנימי

8. מה הנימוק לשיטת בית הלל?

✔ ב. מעלין בקודש ואין מורידין

✍️ משפט משלי

1. עולמו חשך עליו + התייאש מאוד

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

2. ראה את האור + הבין סוף־סוף

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

3. אור לגויים + דוגמה ומופת לאחרים

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

4. ירייה באפלה + ניחוש פרוע

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.